

Sygn.akt III AUa 236/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Marek Szymanowski

SO del. Tomasz Madej

Protokolant: Edyta Katarzyna Radziwińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 czerwca 2018 r. w B.

sprawy z odwołania R. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy R. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 stycznia 2018 r. sygn. akt III U 878/17

oddala apelację.

SSO del. Tomasz Madej SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Marek Szymanowski

Sygn. akt III AUa 236/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. decyzją z 13 września 2017 r., wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., nr 8 poz. 43 ze zm.) odmówił R. J. prawa do emerytury, ponieważ na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił on 25 - letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

R. J. odwołał się od tej decyzji, domagając się przyznania prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce wyrokiem z 9 stycznia 2018 r. odwołanie oddalił. Sąd ten ustalił, że R. J. urodził się (...) W dniu 30 czerwca 2017 r. złożył wniosek o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych. ZUS uznał, że na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się on łącznym stażem pracy w wymiarze 24 lat, 9 miesięcy i 24 dni oraz zgromadził 15 lat, 3 miesiące i 13 dni pracy w szczególnych warunkach. Do ogólnego stażu pracy ZUS zaliczył R. J. następujące okresy:

od 9 października 1972 r. do 8 września 1974 r. – zatrudnienie w (...) w O.; od 9 września 1974 r. do 11 listopada 1974 r. – praca w gospodarstwie rolnym rodziców; od 12 listopada 1974 r. do 26 sierpnia 1977 r. – zatrudnienie w Przedsiębiorstwie (...); od 1 września 1977 r. do 15 maja 1979 r. - zatrudnienie w (...) w A.; od 16 maja 1979 r. do 31 maja 1993 r. - zatrudnienie w (...) w O.; od 4 czerwca 1993 r. do 8 sierpnia 1997 r. – działalność gospodarcza.

Od 9 sierpnia 1997 r. R. J. uprawniony był do renty z tytułu niezdolności do pracy. Nadal prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą, przy czym nie uiszczał już za siebie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Sąd Okręgowy wskazał, że podstawą ubiegania się przez R. J. o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu (...) w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Spór sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy odwołujący na dzień 1 stycznia 1999 r. zgromadził 25 lat ogólnego stażu pracy. Odwołujący wskazywał, że należy zaliczyć mu dodatkowo okres od 9 sierpnia 1997 r. do 31 grudnia 1998 r., gdy wprawdzie przebywał na rencie z tytułu niezdolności do pracy, lecz jednocześnie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą.

Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że aby zaliczyć dany okres do ogólnego stażu pracy konieczne jest, aby był to okres składkowy wymieniony w art. 6 ww. ustawy, nieskładkowy – wymieniony w art. 7 ww. ustawy lub uzupełniający – wymieniony w art. 10-10a ww. ustawy. Odwołujący stał na stanowisku, że decydująca dla zaliczenia wskazanego okresu jest okoliczność, czy prowadził w spornym okresie działalność gospodarczą. Na potwierdzenie tej tezy złożył dokumenty świadczące o prowadzeniu firmy transportowej oraz o opłacaniu składek za pracowników. Odwołujący zatrudniał bowiem w tym okresie kierowców oraz od 2 stycznia 1998 r. swą żonę H. J.. W swych zeznaniach odwołujący kategorycznie zaprzeczył, aby w tym okresie odprowadzał za siebie składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Zeznał, że dowody opłaty składek, które dołączył do odwołania, dotyczą jego pracowników.

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego co do tego, że w spornym okresie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą oraz że nie odprowadzał za siebie składek. Skoro był uprawniony od 9 sierpnia 1997 r. do renty z tytułu niezdolności do pracy, to był zwolniony z obowiązku odprowadzania za siebie składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Jednakże z faktu prowadzenia działalności gospodarczej bez uiszczenia za siebie składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe nie wynika możliwość zaliczenia tego okresu do ogólnego stażu pracy.

Podstawą zaliczenia okresu prowadzenia działalności gospodarczej do ogólnego stażu pracy jest art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z nim okresem składkowym jest okres ubezpieczenia. Definicja okresu ubezpieczenia zawarta jest w art. 4 pkt 5 ww. ustawy i oznacza okres opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek, o którym mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych. Dodatkowo precyzuje to a contrario art. 5 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy, który stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury dla płatników składek, zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe, nie uwzględnia się okresu, za który nie zostały opłacone składki, mimo podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w tym okresie. Natomiast zgodnie z ust. 5 - wobec ubezpieczonych zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenie społeczne za okres przypadający przed dniem wejścia w życie ustawy przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio. Natomiast w myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność.

Okres prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej może być zaliczony jako okres składkowy jedynie wówczas, gdy opłacono za ten okres składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Jeżeli składka nie została odprowadzona, to w konsekwencji brak jest podstaw do zaliczenia tego okresu niezależnie od tego, czy ta działalność była prowadzona i niezależnie od tego, że odwołujący był ustawowo zwolniony z obowiązku jej uiszczenia. Wynika to z faktu wzajemności składki i świadczenia w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowym, na co zwracał uwagę Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 7 września 2004 r. (SK 30/03, OTK-A 2004, Nr 8, poz. 82) wskazując,

że świadczenia emerytalno-rentowe stanowią przedmiot praw podmiotowych nabywanych przez ubezpieczonego na zasadzie wzajemności, tj. w związku z jego własnym udziałem w tworzeniu funduszu ubezpieczeniowego. Z kolei w wyroku z 24 czerwca 2008 r. (SK 16/06, OTK-A 2008, Nr 5, poz. 85) TK wskazał, że zasadniczą cechą ubezpieczenia społecznego jest ochrona zdolności produkcyjnych człowieka przed skutkami zdarzeń losowych oraz zasada wzajemności świadczeń pracownika odprowadzającego składki i państwa wypłacającego zasiłek w razie niemożności świadczenia pracy.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd podkreślił, że w okresie od 9 sierpnia 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. odwołujący nie uiszczał za siebie składki. Wobec powyższego w myśl przywołanej powyżej zasady wzajemności – brak jest podstaw, aby zaliczyć mu ten okres do stażu uprawniającego do otrzymania emerytury.

W odwołaniu R. J. podnosił, że okres pobierania renty i jednocześnie prowadzenia działalności gospodarczej, winien być mu zaliczony, gdyż art. 32 ust. 1a pkt 1 ww. ustawy nie powinien mieć do niego zastosowania. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko odwołującego w tym zakresie, sprowadzając je do konkluzji, że art. 32 ust. 1a pkt 1 ww. ustawy nie znajduje zastosowania wobec osób, które ubiegają się o emeryturę na podstawie art. 184 ww. ustawy. Stanowisko to oparte jest na ugruntowanym orzecznictwie (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09). Przepis art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy nie znajduje zastosowania w przedmiotowej sprawie. Zgodnie z jego brzmieniem – ma on zastosowanie jedynie do ustalania okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z jego treści wynika, że do okresów tych nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Przy czym orzecznictwo wskazuje na konieczność zaliczenia tych okresów do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ponieważ w przedmiotowej sprawie spór dotyczył ogólnego stażu pracy, to przepis ten pozostaje bez znaczenia. Okres pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy nie jest okresem pobierania świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Okresy te wynikają bowiem z art. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa i jest to: zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, zasiłek wyrównawczy, zasiłek macierzyński i zasiłek opiekuńczy. Jak wynika z powyższego – przepis ten nie wymienia renty z tytułu niezdolności do pracy. Jest to uzasadnione, albowiem świadczenie w postaci renty z tytułu niezdolności do pracy wymienione jest w ustawie o emeryturach i rentach z FUS. Wobec powyższego art. 32 ust. 1a pkt 1 ww. ustawy nie wymienia renty. Tym samym brak jest podstaw do uwzględnienia okresu, za który odwołujący pobierał rentę, do ogólnego stażu pracy. Okres pobierania renty nie jest okresem nieskładkowym. Nie został bowiem wymieniony w art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Odnosząc się do treści odwołania Sąd wskazał, że nie jest to okres wymieniony w szczególności w art. 7 pkt 1 ww. ustawy (tj. okres pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego: chorobowego lub opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, czy świadczeń wymienionych w lit. b i c po ustaniu obowiązku ubezpieczenia).

Ponadto okres pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy nie jest także okresem uzupełniającym, o którym mowa w art. 10a ww. ustawy. Zgodnie bowiem z tym przepisem w brzmieniu obowiązującym w dniu złożenia wniosku o emeryturę - przy ustalaniu prawa do emerytury na podstawie art. 26b, 27 i 28 osoby, która utraciła prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przysługującej z Funduszu z powodu odzyskania zdolności do pracy, uwzględnia się również okresy pobierania tej renty, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 i 10, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Odwołujący nie ubiegał się o prawo do emerytury w oparciu o przepisy wskazane w powołanym powyżej przepisie, ale na podstawie art. 184 tej ustawy. Już ta okoliczność dyskwalifikuje możliwość zaliczenia okresu pobierania renty jako okresu uzupełniającego.

Sąd Okręgowy uznał, że brak jest podstaw prawnych do zaliczenia do ogólnego stażu pracy okresu pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy od 9 sierpnia 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. i na mocy art. 217 § 3 k.p.c. oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka H. J. na okoliczność, że odwołujący w trakcie pobierania renty prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Sąd uznał tę okoliczność za dostatecznie udowodnioną za pomocą innych dowodów (dokumenty, zeznania odwołującego). Przy czym nie miała ona znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy,

skoro odwołujący potwierdził okoliczność wskazywaną przez organ rentowy, że za ten okres nie odprowadzał za siebie składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

Sąd miał także na uwadze, że ZUS nie uznał odwołującemu następujących okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców: 1 października 1972 r. - 9 października 1972 r. i 27 sierpnia 1977 r. - 31 sierpnia 1977 r., uznając, że praca ta miała charakter doraźny, a nie stały. Jednakże okresy te w sumie wynoszą zaledwie 14 dni. Nie mają zatem znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Wobec powyższego odwołujący nie wykazał, że spełnił wszystkie przesłanki z art. 184 ww. ustawy warunkujące przyznanie emerytury w obniżonym wieku. Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił odwołanie na mocy art. 477¹⁴ §1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł R. J.. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił naruszenie:

I. art. 184 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 27 ust. 1 pkt 2, art. 32 oraz z art. 7 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS przez błędną ocenę uprawnień odwołującego do uzyskania prawa do emerytury jedynie przez przyznanie okresów składkowych zatrudnienia, a z pominięciem wymienionego w art. 7 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okresu nieskładkowego pobierania renty zdrowotnej (na której odwołujący przebywał od 9 sierpnia 1997 r.) i jednoczesnego prowadzenia działalności gospodarczej, podczas gdy uwzględnienie tego okresu spowodowałoby spełnienie przesłanki z art. 184 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury;

II. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie:

a. art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego w postaci zeznań świadka H. J. i bezpodstawne przyjęcie, iż przeprowadzenie tego dowodu nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia w tej sprawie;

b. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolne uznanie, iż odwołujący nie wykazał się koniecznym do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury 25 -letnim okresem stażu pracy pomimo, iż z materiału dowodowego wynika co innego.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania w całości oraz przyznanie mu prawa do emerytury i zasądzenie od organu na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Ewentualnie z ostrożności procesowej wniósł o uchylene zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ostrołęce wraz z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd pierwszej instancji dokonał w sprawie prawidłowych ustaleń faktycznych oraz właściwej oceny prawnej spornych okoliczności, które Sąd odwoławczy podziela i przyjmuje za własne. Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut obrazu art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolne uznanie, iż odwołujący nie wykazał się koniecznym do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury 25 - letnim stażem pracy. W ocenie Sądu Apelacyjnego prawidłowo uznał Sąd pierwszej instancji, iż R. J. nie spełnia warunków do przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem nie legitymuje się wymaganym 25 – letnim okresem składkowym i nieskładkowym. Sąd dokonał właściwych ustaleń faktycznych co do spornych okoliczności i ustaleń tych nie można uznać za dowolne, są one bowiem logiczne, trafnie uargumentowane i uwzględniają całokształt okoliczności sprawy.

Chybiony jest również zarzut naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego w postaci zeznań świadka H. J., żony odwołującego. Skarżący domagał się przeprowadzenia dowodu z zeznań tego świadka na okoliczność, iż w spornym okresie od 9 sierpnia 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą, pobierając jednocześnie rentę z tytułu niezdolności do pracy. Okoliczność prowadzenia przez R. J. we wskazanym okresie działalności gospodarczej w zakresie transportu drogowego oraz zatrudniania 1-3 pracowników nie budziła jednak w sprawie wątpliwości i została dostatecznie udowodniona za pomocą przedstawionych w sprawie dowodów z dokumentów (k. 7-16, koperta k. 28, dokumenty z akt ZUS). W celu wykazania tej okoliczności odwołujący przedstawił: wydruk z CEiDG, dowody wpłat na rzecz ZUS, listy płac, deklaracje rozliczeniowe, dowody uzyskania koncesji, protokoły kontroli ZUS. Sąd Okręgowy zasadnie zatem uznał przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka za zbędne. W myśl bowiem art. 217 § 3 k.p.c., sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli są powoływane jedynie dla zwłoki lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione. W sprawie niniejszej zostało dostatecznie wyjaśnione i nie budzi wątpliwości Sądu to, że wnioskodawca w spornym okresie prowadził działalność gospodarczą.

W apelacji skarżący podniósł, iż dowód z zeznań świadka miał zostać przeprowadzony również na okoliczność wykazania, za kogo opłacane były składki wynikające z przedstawionych poleceń przelewu z konta odwołującego na konto ZUS. Co prawda z tezy dowodowej sformułowanej w odwołaniu od decyzji ZUS wynika, że zeznania świadka miały wykazać „okoliczność prowadzenia przez odwołującego działalności gospodarczej i jej charakteru, zatrudniania pracowników w czasie kiedy przebywał na rencie chorobowej oraz opłacania składek”. Można zatem przyjąć, iż świadek (żona odwołującego) miała wypowiedzieć się również na temat opłacania przez niego składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, jednak oprócz dowodów z dokumentów Sąd dopuścił w tym zakresie również dowodów z zeznań odwołującego w charakterze strony, co okazało się wystarczające do wyjaśnienia tej okoliczności. Zeznania odwołującego były jednoznaczne i kategoryczne, dlatego zasługują w pełni na danie im wiary. Odwołujący zaznaczył, że w spornym okresie prowadzenia działalności gospodarczej przy jednoczesnym przebywaniu na rencie opłacał składki za swoich pracowników: kierowców i zatrudnioną przez siebie żonę, natomiast nie opłacał wówczas składek za siebie, ponieważ nie było takiego obowiązku. Co więcej podkreślił on, że przedłożone do akt dowody wpłat na rzecz ZUS świadczą o opłacaniu składek za pracowników. Odwołujący wskazał również, że jego żona miała potwierdzić w charakterze świadka, że prowadził on działalność gospodarczą w spornym okresie (k. 29). Dopiero w apelacji, zatem po zapoznaniu się z motywami rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, odwołujący zmienił swoje stanowisko i twierdził, że dowody opłat dotyczą składek na własne ubezpieczenie, a Sąd nie miał podstaw do twierdzenia, że odwołujący opłacał składki wyłącznie za pracowników. Zdaniem Sądu Apelacyjnego argumenty podnoszone w apelacji zostały dostosowane do argumentacji Sądu i zmierzają wyłącznie do jej zakwestionowania, nie znajdują jednak odzwierciedlenia w okolicznościach sprawy i zgromadzonym materiale dowodowym. Nie zasługują one na uwzględnienie, pozostają bowiem w jawnej sprzeczności z zeznaniami samego odwołującego złożonymi przed Sądem pierwszej instancji, z których wynikało jednoznacznie, że w spornym okresie nie opłacał on za siebie składek na ubezpieczenie społeczne. Ponadto, wbrew twierdzeniom podnoszonym w apelacji, w aktach ZUS znajdują się informacje z Inspektoratu ZUS w M. Wydziału (...)odnośnie tego, że wnioskodawca w okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu do 31 grudnia 1998 r., w okresie otrzymywania renty z tytułu niezdolności do pracy (od 9 sierpnia 1997 r. do 31 grudnia 1998 r.) nie opłacał składek na własne ubezpieczenie społeczne (potwierdzenie ubezpieczenia, k. 24 akt ZUS z wniosku o emeryturę, informacja z akt kapitałowych – k. 31). W aktach organu rentowego znajduje się również wyjaśnienie przesłane drogą mailową między wydziałami ZUS, iż przedstawione przez odwołującego wpłaty dotyczą składek na rzecz H. J., oprócz jednej na kwotę 240,80 zł, która dotyczy pracowników odwołującego (k. 26 akt ZUS).

Mając powyższe względy na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił wniosek skarżącego zgłoszony na rozprawie apelacyjnej (k. 650dw.) o zwrócenie się do ZUS Inspektorat w O. o nadesłanie informacji czy w okresie od 9 sierpnia 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. opłacał on składki na własne ubezpieczenie społeczne.

Prawidłowo uznał zatem Sąd pierwszej instancji, iż z materiału dowodowego wynika, że w spornym okresie odwołujący nie opłacał składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Tym samym, okres

ten nie może zostać uznany jako okres składkowy. Jak prawidłowo wskazał Sąd pierwszej instancji, prowadzenie działalności gospodarczej jest zaliczane do okresów składkowych wyłącznie wtedy, gdy z tego tytułu odprowadzane są składki na ubezpieczenie społeczne (art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Skarżący zarzuca w apelacji również pominięcie wymienionego w art. 7 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okresu nieskładkowego pobierania renty zdrowotnej od 9 sierpnia 1997 r. w trakcie jednoczesnego prowadzenia działalności gospodarczej. Zarzut ten wynika z błędnego utożsamiania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wcześniej: renty inwalidzkiej) z wymienioną w ww. przepisie rentą chorobową. Zgodnie z treścią art. 7 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, okresami nieskładkowymi są okresy pobierania renty chorobowej po ustaniu zatrudnienia w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa obowiązującego w danym zawodzie lub po ustaniu obowiązku ubezpieczenia społecznego z innego tytułu. Wyjaśnić należy, że w systemie świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie przewidziano świadczenia jakim jest „renta zdrowotna”. Renta o tej nazwie została wprowadzona w art. 56 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 1975 r. Nr 34, poz. 188), zmieniającą ustawę z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 3, poz. 6 ze zm.), i przysługiwała pracownikowi, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego był nadal niezdolny do podjęcia jakiejkolwiek pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja rokowały odzyskanie zdolności do pracy. Okres jej pobierania ograniczony był do niezbędnego do przywrócenia zdolności do pracy, nie dłuższy jednak niż 12 miesięcy. Okres pobierania renty chorobowej po ustaniu zatrudnienia w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa obowiązującego w danym zawodzie lub po ustaniu obowiązku ubezpieczenia społecznego z innego tytułu stanowi okres nieskładkowy, na podstawie art. 7 pkt 2 ustawy, zaliczany do stażu ubezpieczenia wymaganego w art. 184 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 27 ust. 1 pkt 2 (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 10 lipca 2014 r., sygn. II UK 469/13).

Odnosząc to do niniejszej sprawy należy jednak wyjaśnić, że R. J. nie wykazał, aby pobierał w spornym okresie rentę chorobową, natomiast - jak sam twierdził - od 9 sierpnia 1997 r. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy. W stanie prawnym obowiązującym w czasie jej przyznania - stosownie do art. 23 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) była to renta z tytułu inwalidztwa, czyli niezdolności do wykonywania zatrudnienia z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu. Wynika to jednoznacznie z decyzji ZUS z 27 sierpnia 1997 r., mocą której skarżący otrzymał od 9 sierpnia 1997 r. prawo do renty inwalidzkiej 3 grupy (k. 14-15). Świadczenie przyznane wnioskodawcy nie jest zatem tożsame z wymienioną w art. 7 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS „rentą chorobową”. Pobieranie renty z tytułu niezdolności do pracy (renty inwalidzkiej) nie jest natomiast okresem składkowym ani nieskładkowym o jakich mowa w art. 6 i art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie zostało bowiem w tych przepisach wymienione. Jak trafnie wskazał Sąd pierwszej instancji, okres ten nie może zostać również zaliczony jako okres uzupełniający na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, bowiem nie jest obecnie rozpoznawane prawo wnioskodawcy do emerytury, o jakiej mowa w art. 27 i 28, a prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych (art. 184 ust.1 ustawy emerytalnej).

Ponadto, jak trafnie zauważył Sąd pierwszej instancji, art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie odnosi się do ustalania okresów składkowych i nieskładkowych, a wyłącznie do zasad ustalania okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie ma on zatem zastosowania w sprawie niniejszej w kontekście uwzględnienia w stażu pracy odwołującego spornego okresu od 9 sierpnia 1997 r. do 31 grudnia 1998 r.

Reasumując, rację ma Sąd Okręgowy, iż okres prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej może być zaliczony jako okres składkowy jedynie wówczas, gdy opłacono za ten okres składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Prawidłowo uznał ten Sąd, iż ze względu na brak opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, tj. od 9 sierpnia 1997 r. do 31 grudnia 1998 r., okres ten nie może zostać uwzględniony do stażu pracy odwołującego. Sąd Okręgowy przytoczył w tym zakresie prawidłową podstawę prawną. Nie można zaliczyć do stażu pracy (okresów składkowych i nieskładkowych) spornego okresu pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, niezależnie od tego,

że niewątpliwe w okresie tym wnioskodawca prowadził działalność gospodarczą. Tym samym niezasadne okazały się podnoszone w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Mając to wszystko na względzie Sąd oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO del. Tomasz Madej SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Marek Szymanowski